

یادداشت سردبیر

«حقوق خصوصی» از شاخه‌های «علم حقوق» است. «حقوق مدنی» و «حقوق تجارت» از مهم‌ترین شعبه‌های «حقوق خصوصی» به‌شمار می‌آیند. مسائل «حقوق مدنی» را می‌توان به‌بخش‌های ذیل تقسیم کرد: ۱. اشخاص و خانواده؛ ۲. مالکیت؛ ۳. قراردادها و مسئولیت مدنی؛ ۴. ارث. مسائل «حقوق تجارت» نیز در سه بخش عمده مورد مطالعه قرار می‌گیرد: ۱. تاجر و شرکت‌های بازرگانی؛ ۲. اسناد و معاملات تجاری؛ ۳. ورشکستگی.

مسائلی چون «شرط فاسخ با استفاده از ادله بیع شرط»، از مسائل مربوط به قراردادهای حقوق مدنی و «آرای قضایی آمریکا در مسئولیت مدنی ناشی از حریم خصوصی» از مسائل مربوط به بخش مسئولیت مدنی است.

مسئله «بررسی فرآیند تصفیه بانک‌های ورشکسته (مطالعه تطبیقی در حقوق امریکا و ایران)» و مسئله «اصل بی‌قید و شرط بودن تعهدات اسناد تجاری» از جمله مسائل مربوط به بخش حقوق تجارت است که در این شماره مجله فقه و حقوق خصوصی مورد پژوهش قرار گرفته‌اند.

تبیین برخی قواعد مهم فقهی و به دست دادن کاربردهای آن در حقوق ایران از دیگر رویکردهایی است که در این جمله، مورد توجه قرار گرفته است. گزاره فقهی «كُلُّ شَيْءٍ لَا يُعْلَمُ إِلَّا مِنْ قَبْلِ مَدْعِيهِ يُسْمَعُ قَوْلُهُ فِيهِ» از جمله این قواعد فقهی است. براساس این قاعده، اگر در رسیدگی به برخی از دعاوی، موضوع آن به علت مخفی بودن، برای کسی جز شخص مدعی قابل اطلاع نباشد؛ یعنی ارائه دلیل برای آن در دادگاه ممکن نباشد، سخن مدعی بدون درخواست دلیل پذیرفته می‌شود.

مسائل و قواعد فقه مدنی از مهم‌ترین مباحث فقهی به‌شمار می‌آیند که با حقوق خصوصی پیوندی ناگسستنی دارند. علاوه بر اشتراک موضوعات، مسائل و مصادیق، روشی را که پژوهشگر در هر یک از دو دانش فقه و حقوق در تجزیه و تحلیل اطلاعات به کار می‌گیرد، در دانش دیگر نیز به کار می‌آید و پذیرش نتایج پژوهش‌ها را موجه می‌سازد. به این جهت است که نظریات

حقوق دانان در زمینه بسیاری از مسائل حقوقی که در فقه مورد بررسی قرار گرفته است متأثر از آرای فقیهان است و مباحث حقوقی در مسائل نوپدید که از ناحیه حقوق دانان ارائه می شود، مورد توجه فقیهان قرار می گیرد. تعامل سازنده بین پژوهش های فقیهان و حقوق دانان در زمینه مسائل حقوق خصوصی، علاوه بر اینکه، دو دانش فقه و حقوق را توسعه می بخشد به غنای حقوق کنونی حاکم بر کشور می انجامد. نشریه فقه و حقوق خصوصی در راستای این هدف بزرگ، پژوهش های فقهی و حقوقی پژوهش گران را در زمینه فقه و حقوق خصوصی در قالب مقالات علمی منعکس می نماید.

سیدابوالقاسم نقیعی